

Maandblad der Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
gevestigd te Amsterdam.

In memoriam Mevr. van Burkom

Op zaterdag 21 december 1963 is ons erelid mevrouw H. S. van Burkom-Bakker in haar woning in Apeldoorn overleden.

De mare van dit overlijden bracht verslagenheid in de kring van die leden van onze vereniging, die het voorrecht hebben gehad nauwer in aanraking te komen met het echtpaar van Burkom. Want dát was mevrouw van Burkom in de eerste plaats: de echtgenote, die warm meeleeft met alles wat haar echtgenoot betrof. De K.N.N.V., die in het leven van haar man zo'n grote rol speelde, deed dit dus automatisch ook in het hare.

Haar spontane gastvrijheid en hartelijkheid, haar warme belangstelling voor haar medemens, haar grote gevoel voor humor en haar moederlijk vermogen om op een plezierige manier haar zorgen over anderen uit te strekken, maakten huize van Burkom tot een gezocht oord voor vergaderingen van het dagelijks bestuur, van commissies, maar ook om eens privé in een begrijpende omgeving rustig uit te praten. Dat was huize van Burkom in Den Haag, dat was ook de tent van Pa en Ma Buk in de oude leiderskampen en dat bleef tenslotte hun intieme woning in Apeldoorn.

Mevrouw van Burkom bereikte een hoge leeftijd en ons past slechts dankbaarheid voor het zeer vele, dat ons in haar geschonken werd. Ons warme medeleven gaat uit naar onze erevoorzitter, die weet, dat de herinneringen aan zijn echtgenote bij al zijn vroegere medewerkers onuitwisbaar zijn.

J. A. Nijkamp

DE BEER SLOOT 1 JANUARI 1964 VOORGOED

De werkzaamheden op De Beer in het kader van de zeewaartse uitbreiding van Euro-poort zijn thans zo ver gevorderd, dat de Stichting Natuurmonument De Beer zich genoodzaakt zag het natuurreservaat op 1 januari 1964 voorgoed te sluiten. Daarmee is een van West-Europa's beroemdste vogelreservaten ten offer gevallen aan de expansie van het Rotterdamse haven- en industriegebied.

De Stichting, die een aantal staatsdomeingronden beheert, is van mening, dat op korte termijn in het Deltagebied natuurreservaten ter compensatie van het verlies van De Beer moeten worden aangewezen. Hoewel zij er bij de betrokken overheidsinstanties op heeft gewezen dat hier internationale belangen in het geding zijn, heeft zij bij bepaalde diensten tot nu toe onvoldoende medewerking ondervonden.

Bewogen historie

De Beer was oorspronkelijk een zandbank, die tegen het einde van de 16e eeuw aan de Hoek van Holland vastgroeide en zich vervolgens sterk uitbreidde. Het graven van de Nieuwe Waterweg, bijna een eeuw geleden, isoleerde het gebied opnieuw; in 1872 kwam de verbinding met het eiland Rozenburg tot stand.

Inmiddels was hier een belangrijke vogelbroedplaats ontstaan, waar in 1921 de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels een bewaking instelde om een einde te maken aan het roven van eieren. In 1935 werd door de toenmalige minister van Economische Zaken de Stichting Natuurmonument De Beer in het leven geroepen met als doel het behoud van landschap, flora en fauna van De Beer en van een aantal andere natuurterreinen, w.o. de Punt van Goeree, de Plaats van Scheelhoek en de Kwade Hoek op het eiland Goeree Overflakkee.

Gedurende de bezettingstijd moest ook De Beer het ontgelden: het duinterrein werd vergraven en volgebouwd met talloze bunkers; een deel van het natuurgebied werd op Duits bevel omgezet in landbouwgrond. Na de oorlog werden de bunkers met succes aan het oog onttrokken door het opbrengen van zand en het aanleggen van omvangrijke beplantingen.

De afsluiting van de Brielse Maas in 1950 amputeerde opnieuw een deel van De Beer. In 1959 werd ca. 175 ha van het mooiste deel van het natuurreservaat opgespoten ten behoeve van het hoogvoenterein. Een bittere ervaring voor de natuurbescherming is, dat deze grond, waarvoor o.a. Het Breed en de Klutenplas werden opgeofferd, nog steeds ongebruikt ligt.

In het afgelopen jaar werd het definitieve einde van De Beer ingeluid. De bunkercomplexen werden ontgraven en gesloopt; de thans volop met oranje bessen getooide duindoornstruwelen worden door draglines verwijderd en in brand gestoken. Op de plaats waar dit voorjaar nog bijna 2000 paren grote sterns nestelden, grommen nu de bulldozers en vreten twee cutterzuigers zich langzaam maar onverbiddelijk door het terrein.

Jaarlijks bezoeken rond 50.000 natuurliefhebbers De Beer, waarvan enkele duizenden onder geleide van oppzichter W. Korfmaker met de gevarieerde plantengroei kennis maakten en een bezoek brachten aan de vogelkolonies, waar duizenden grote sterns en kokmeeuwen en vele andere soorten visdieren, hergonden, kluten en weldevogels broedden.

Compensatielensen in het Deltagebied

De Stichting Natuurmonument De Beer, die een natuurswijziging overweegt, is van mening dat elders in het Deltagebied maatregelen moeten worden getroffen om het verlies van De Beer enigermate te compenseren. Daartoe kan niet worden gewacht op de mogelijkheden die over enige decennia wellicht aan de zeezijde van de grote afsluitdammen zullen ontstaan. Een dergelijk vacuüm zou onverantwoord zijn met het oog op de internationale verantwoordelijkheid die de natuurbescherming in Nederland heeft.

Het gaat hier b.v. om de o.a. van De Beer verdreven grote sterns, waarvan meer dan driekwart juist in ons land broedt. En om de honderdduizenden eenden en steltlopers uit noordelijke landen, die tijdens de trektijden en in de winter op de voedselrijke slikken en zandplaten pleisteren.

Doordat elders in Noordwest Europa ontginning en ontwatering drassige graslanden als ganzenpleisterplaatsen onbruikbaar hebben gemaakt, is er geen land in Europa waar in de wintermaanden zo grote aantallen ganzen hun toevlucht zoeken als bij ons. Maar ook in Nederland zijn deze terreinen, zoals De Poel ten zuiden van Goes en De Putting in oostelijk Zeeuws-Vlaanderen, niet veilig voor cultureeltechnische ingrepen.

Compensatie voor deze en andere verliezen kan worden tot stand gebracht op een aantal buitendijkse gronden in het Deltagebied, die als toevluchtsoorden voor de elders verdreven planten en dieren kunnen dienen. Op geïsoleerde platen zouden grasvlakten moeten worden ingezaaid, waar de zeer schuwe ganzen veilig hun voedsel kunnen zoeken. Op de Middelpaten in het Veerse Meer, die de Dienst der Domeinen de Stichting onlangs in beheer gaf, zal in 1964 een proef met de aanleg van een ganzenreservaat worden genomen.

Voorts stelt de Stichting alles in het werk nog drie buitendijkse natuurreservaten in beheer te krijgen, te weten de slikken in het Brielse Gat, de Ventjagersplaat bij Ooltgensplaat en de Slikken van De Heene. Helaas ondervindt zij, ondanks de medewerking van Domeinen, bij bepaalde overheidsinstanties hiervoor nog onvoldoende medewerking.